

ГОДИШНА ПРОГРАМА
ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ
В ОБЩИНА КРУШАРИ ЗА 2024 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма за развитие на читалищната дейност в община Крушари е разработена в изпълнение на чл. 26а, ал. 2 от Закона за народните читалища и въз основа на направените от читалищата в община Крушари, предложения за дейността им през 2024 г. Изготвянето на годишната програма за развитие на читалищната дейност цели обединяване на усилията за по-нататъшно развитие и утвърждаване на читалищата като важни средища съхраняващи културната идентичност на общината и региона.

Българските читалища са културни институции със специфична функция за съхранение и развитие на традиционните ценности на нацията, както и социални и информационни центрове за разпространение на знания, култура и духовност. Народните читалища са място за общуване и участие в различни творчески занимания и изкуства на хора, без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

Основната дейност на народните читалища като самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, е да осъществяват културен живот и приобщават гражданите към постиженията на културата и изкуството. Читалищата работят за запазване на обичаите и традициите на българския народ и утвърждаване на националното самосъзнание. Организируют различни инициативи - тържества, събори, фестивали и други на местно, регионално или национално ниво.

I. НАРОДНИ ЧИТАЛИЩА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КРУШАРИ

На територията на община Крушари има общо седем читалища, вписани в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата, както следва :

1. НЧ "Йордан Драгнев - 1894" – с. Крушари
2. НЧ "Христо Ботев - 1940" – с. Коритен
3. НЧ "Стефан Караджа - 1936" – с. Телериг
4. НЧ "Светлина - 1945" – с. Полковник Дяково
5. НЧ "Втори юни - 2004" – с. Александрия
6. НЧ "Асен Златаров - 1962" – с. Лозенец
7. НЧ "Кирил и Методий – 1941" – с. Ефрейтор Бакалово

Към всички читалища има сформирани различни самодейни групи, повечето с насоченост към събиране, съхраняване, опазване и представяне на българското народно творчество, възстановяване и съхраняване на местни обичаи и традиции.

II. ЦЕЛИ

1. Задоволяване потребностите на жителите на общината, свързани с развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност;
2. Запазване на националните традиции, ценност и фолклор;
3. Осигуряване на достъп до информация и интернет;
4. Обогатяване на библиотечния фонд и подобряване дейността на библиотеките;
5. Изграждане на обща мрежа за сътрудничество между всички читалища на територията на общината;
6. Съхранение и популяризиране на българските културни традиции и наследство;
7. Формиране на читалището като място за общуване, реализиране на успешни социални практики, повишаване ролята му в социалната и културна интеграция на различните социални и етнически общности;
8. Активност на сътрудничеството с административни структури, образователни институции, социални заведения, други представителни организации, свързани с реализирането на културни и образователни политики на територията на община Крушари, област Добрич и на национално ниво.

III. ДЕЙНОСТИ

Основните дейности на народните читалища на територията на община Крушари са свързани с библиотечното дело, развиване на любителското художествено творчество, съхранение и популяризиране на българския фолклор, стремеж към увеличаване числеността на самодейните групи и клубове по интереси, културни дейности включващи работа с всички възрастови и социални слоеве от населението, като изнасяне на концерти, провеждане на срещи, чествания и други културни събития.

Предложените дейности целят обединяване на усилията за по-нататъшно развитие и утвърждаване на читалището като важна обществена институция, имаща голямо значение за развитието на местните общности, като фактор за културно, образователно и информационно развитие.

Основна задача е да се привлекат местни самодейци от различни възрастови групи и етноси, които да представят и пазят характерните обичаи, танци и традиции за региона. Мотивирането на деца и ученици да се включат в кръжочни и клубни формати е част от тяхната дейност. Създадените детски кътове към читалищата предоставят условия за тихи игри, четене, рисуване, и други занимания за най- малките посетители, с цел подпомагане на ранното детско развитие.

Предложените дейности са стъпка в осъществяването на насоките за превръщането на читалището в модерен, многопрофилен и многоцелеви център за култура и образование на територията на всяко населено място. Днешните реалности изискват от читалищата да бъдат високо отговорни културни сдружения на гражданите, особено в населените места, където се явяват като единствен културен център.

За 2024 г. Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Крушари е обобщена в следната таблица :

Месец	Културна проява	Организатор
Януари	176 години от рождението на Христо Ботев – творчески кът с библиотечни документи.	НЧ с. Крушари НЧ с. Коритен
	Сурва, сурва година! Обредното обхождане на къщи от селото от група сурвакари - деца на възраст 4 – 12 години.	НЧ с. Лозенец
	„Банго Васил“ – отбелязване на Ромската Нова година. Традиции и обичаи.	НЧ с. Лозенец
	Занимания по интереси за деца и ученици. Изложба на творчески изделия на зимна тематика.	НЧ с. Лозенец
	Зимна седянка – песни, танци, музика и беседи. Надпревара в умението за предене, шиене и други "ръкоделни" женски работи, както и представяне на различни ястия. Кулинарна работилница.	НЧ с. Ефрейтор Бакалово НЧ с. Телериг
	„ В света на приказките” - представяне на приказките под формата на театрални игри и куклен театър.	НЧ с. Крушари
	Ден на родилната помощ - възстановка на традиционни народни обреди и обичаи.	Народни читалища
Февруари	Ден на пчеларя – изложба на пчелни продукти от пчеларска общност на селото. Беседа с учениците за ползите от меда. Ветеринарни съвети за разрешаване на проблемите в пчеларството.	НЧ с. Крушари НЧ с. Коритен
	Отбелязване на Деня на лозаря - „ Що е вино, да е благословено!” Зарязване на лозови пръчки - ритуал. Конкурс-дегустация за най- добро домашно вино.	Народни читалища
	„Приказният свят на Ран Босилек“ (презентация) - гостуват ученици от 1 и 2 клас на СУ „Христо Смирненски”.	НЧ с. Крушари
	„Зима край огнището” – представяне на традиционни ястия и занаяти. На раздумка в читалището.	НЧ с. Крушари
	151 години от героичната гибел на Апостола на свободата Васил Левски – поетичен рецитал и презентация под надслов „ За тебе, Апостоле!”	НЧ с. Крушари НЧ с. Коритен НЧ с. Лозенец

	Работилница за мартеници. Изложба на мартеници.	Народни читалища
Март	1 март - Ден на самодееца – изява на любителските състави към Читалището.	Народни читалища
	„Баба Марта бързала, мартеници вързала“ – закичване на децата от детската градина, лицата от Защитено жилище за хора с умствена изостаналост и обитателите на дома за стари хора в с. Добрин.	Народни читалища
	146 г. години от Освобождението на България. Национален празник на Република България – поднасяне на венец пред Паметника на загиналите. Прожекция на кратък тематичен филм.	Народни читалища
	„Благодаря ти, мамо!“ - Празник на малчуганите от детската градина. „С обич!“ - изложба на картички и сувенири по случай 8 март.	Народни читалища Детски градини
	8 март - Международен ден на жената. Общоселско тържество.	Народни читалища
	Сирни Заговезни– палене и прескачане на огънове на жителите от селото. Прогонване на злите духове с кукери.	НЧ с. Телериг
	„Пролет иде“ – Посрещане на първа пролет с песни, игри и танци. Изготвяне на изложба с пролетни рисунки на деца от детските градини на територията на Община Крушари. Връзване на мартеници на цъфнало дърво.	Детски градини Народни читалища
	Посрещане на Благовещение с децата от детската градина, извършване на ритуал, почерпка с домашни мекици и мед.	Детски градини Народни читалища
	Годишно-отчетно събрание.	Народни читалища
	Витрини, изложби по случай годишнини от рождението на видни личности.	НЧ с. Крушари
Април	1 април - Ден на хумора и сатирата.	Детски градини, Училища и Читалища
	Седмица на детската книга и изкуства за деца. - „Да четем заедно“ - маратон за четене на художествена литература; - „Моят приказен герой“ - презентация, изложба, творчески	Народни читалища

	кът; - В света на приказките – прожекция на филми с любими анимационни герои.	
	Здравна беседа - „Информирани и здрави“.	НЧ с. Крушари
	Поетични четения - „В скута на баба“.	НЧ с. Ефрейтор Бакалово
	Международен ден на Земята – презентация на ученици на тема „Чиста Земя“. Засаждане на дръвче пред читалището.	Детски градини, Училища и Читалища
	Лазаровден и Цветница	Народни читалища
	Тържество по случай „Рамазан байрам“, изпълнение на песни от група „Устрем“ към НЧ „Стефан Караджа - 1936“, ритуал и почерпка на местното население. Конкурс за най- добре приготвена домашна баклава за празника „Шекер-байрам“.	Група „Устрем“ към НЧ с. Телериг НЧ с. Ефрейтор Бакалово
Май	Празнично отбелязване на 130 години от създаването на НЧ с. Крушари с поредица от творчески изяви, концерти, театрални постановки, тематични вечери с бивши и настоящи самодейци и културни дейци от с. Крушари.	НЧ с. Крушари
	„Цветен Великден“ – Великденски празник „Чук, чук яйчице“ - изложба от боядисани яйца и рисунки на деца и ученици; празничен поздрав с песни, стихотворения и танци. Почерпка на местното население с яйца и козунаци.	Народни читалища
	„С дъх на лято“ – конкурс за най-добра тематична рисунка с участие на деца и ученици от образователните институции на територията на община Крушари.	НЧ с. Крушари Училища и ДГ
	„Гергьовден“ - изнасяне на програма пред местното население от самодейните групи - танци, люлки и забавни игри.	НЧ с. Телериг
	„Отбелязване деня на Европа“. Организиране на литературен конкурс на тема „Пътят към Европа“ с участие на ученици от всички училища на общината.	НЧ с. Крушари
	24 май - Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука,	НЧ с. Коритен НЧ с. Телериг

	просвета и култура и славянската книжовност. Празничен концерт „Среща на три поколения“ с участието на деца от ДГ, училище и самодейните състави. Тържествена манифестация.	
	Организиране на дарителска кампания „Подари книга“ по повод професионалният празник на библиотеки и читалища.	НЧ с. Крушари
	„Не, на наркотиците“ – беседа с ученици от СУ „Христо Смирненски“	НЧ с. Крушари
	Турнир по шах.	НЧ с. Лозенец
	Среща на поколенията.	НЧ с. Ефрейтор Бакалово
Юни	1-ви юни - Международен ден на детето. Забавни игри, рисунки на асфалт, песни и танци с деца и ученици.	Читалища, Училища и ДГ
	Ден на Ботев и на падналите за свободата и независимостта на България – поднасяне на венец пред Паметника на загиналите.	Народни читалища
	Ритуал по повод „Еньовден“- сплитане на венец от цветя и билки. Походи из родния край.	Народни читалища
	„Празник на гърнетата – Кулинарната академия на Добруджа“	НЧ с. Крушари Община Крушари
	Театрална постановка на „Жътва“ от самодейците на селото.	НЧ с. Телериг
	Витрини, изложби по случай кръгли годишнини от рождението на видни личности.	Народни читалища
	„Да почистим родното място“- организирано почистване на района около културната институция от самодейци и доброволци.	Народни читалища
	Участие на самодейните групи във фолклорни събори из страната.	Народни читалища
	Честване на религиозния празник на мюсюлманите „Курбан Байрам“. Ритуал и почерпка на местното население. Изнасяне на програма от самодейна група „Устрем“ към НЧ „Стефан Караджа – 1936“.	Група „Устрем“ към НЧ с. Телериг НЧ с. Ефрейтор Бакалово
	Фолклорен събор „Край чешмата под върбата“ – с. Кайнарджа, област Силистра.	НЧ с. Ефрейтор Бакалово
	Регионален фестивал на турския фолклор край с. Руйно, в местността	НЧ с. Ефрейтор Бакалово

	„Аязмо”	
Юли	Участие на самодейните състави в Регионалния фолклорен събор „Текето – 2024 г.“	НЧ с. Крушари Община Крушари
	Да се пренесем в творчеството на Ангел Каралийчев и Стоян Михайловски.	НЧ с. Крушари
	Лятна детска академия под наслов „Ваканция, здравей!”. Организиране на занимания по интереси за малчуганите.	Народни читалища
	„Ашуре“ - традиции и обичаи.	Група „Устрем” към НЧ с. Телериг НЧ с. Ефрейтор Бакалово
	„С книга сред природата” – пикник. Големи четат на малките.	НЧ с. Телериг
Август	Организиране на летни клубове по интереси - занимателни, образователни и спортни игри за деца и ученици	Народни читалища
	Летен културен отдих. Участие на самодейните състави в регионални, национални и международни фестивали и събори.	Народни читалища
	„Бабината съкровищница” – изложба на битови покривки, възглавници, плетива и други ръчно изработени изделия.	НЧ с. Телериг
	„С любов от морето” - лятна арт работилница за деца и юноши.	НЧ с. Телериг
Септември	Честване на 108-ата годишнина от боевете на Добруджанския фронт и 140 години от Деня на Съединението на Княжество България с Източна Румелия. Поднасяне на цветя пред Паметника. Презентация и рисунка на тема „Освобождението на Добруджа“.	Народни читалища
	Отбелязване на деня на грамотността - състезание по правопис между учениците от 4 и 5 клас.	НЧ с. Крушари
	Приказкотерапия – четене на детска приказка под театрална форма.	НЧ с. Телериг
	114 години от обявяването на Независимостта на България – поднасяне на цветя пред Паметника на загиналите за отечеството.	Народни читалища
	„Есенно изобилие” - изложба от рисунки, сувенири, картички – с участието на самодейките и деца в	НЧ с. Телериг

	училищна възраст.	
	Участие на самодейните групи в събори и фестивали в страната.	Народни читалища
Октомври	1 октомври - Международен ден на хората от третата „златна“ възраст – празничен концерт с участието на самодейните състави към читалищата на територията на общината.	Народни читалища Пенсионерски клубове
	Ден на Община Крушари - участие в общинските прояви, организирани от Община Крушари.	НЧ с. Крушари Община Крушари
	Уроци по народни танци за деца със съдействието на самодейките от двете групи към НЧ "Стефан Караджа -1936" от с. Телериг.	НЧ с. Телериг
	Отбелязване на деня на благотворителността.	НЧ с. Крушари
	"На седянка" с бабите от село Ефрейтор Бакалово. Беседа на здравна тематика, представяне на умения по плетене и бродерия под съпровод на песни. Представяне на традиционни ястия.	НЧ с. Ефрейтор Бакалово
Ноември	1 ноември - Ден на народните будители. Празничен рецитал на ученици под надслов „Вам, будители народни!“ Презентация и беседа на тема „Делото на народните будители“. Гостуване на театрална постановка в НЧ с. Крушари.	Училища и Читалища
	Ден на християнското семейство – общоселско тържество.	Народни читалища Пенсионерски клубове
	Работилница за плетива и шевици.	НЧ с. Телериг НЧ с. Лозенец
Декември	Изложба на коледни, новогодишни картички и сурвакници изработени от любителска група деца. Работилница за обичаи. Четене на зимни приказки.	Детски градини, Училища и Читалища
	„Да е мирна, здрава и честита“ - Коледни и Новогодишни празници – общоселско тържество. Коледен концерт.	Народни читалища
	Зимни вечери - „Вълната от минало до наши дни“ – плетене на вълнени чорапи и терлици.	НЧ с. Телериг
	Изнесена театрална постановка за жителите на селото организира читалищното настоятелство към НЧ село Ефрейтор Бакалово.	НЧ с. Ефрейтор Бакалово

	Организирано традиционно изпращане на коледари.	Народни читалища
--	---	------------------

Настоящата Програмата за развитие на читалищната дейност в община Крушари за 2024 г. е разработена и изготвена на база внесените от читалищата програми за развитието им и направените предложения за дейността им през 2024 г.. Програмата е отворена за допълнения. На този етап тя включва конкретни дейности и мероприятия, част от плановете на всяко отделно читалище.